

Opinia Związku Miast Polskich
o rządowym projekcie nowelizacji
ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (UC 130)

Zarząd Związku Miast Polskich **negatywnie** opiniuje rządowy projekt ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (UC 130), który – w zamiarze projektodawców – ma wdrożyć dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W opinii Zarządu, zakres wprowadzanych zmian jest bardzo szeroki i chaotyczny. Mogą one mieć istotny wpływ na przyszłe funkcjonowanie przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych. W szczególności miasta wskazują na niespójność i problemy interpretacyjne związane z zapisami projektowanej ustawy, dlatego cała nowelizacja wymaga dogłębnej korekty prawnej.

Nie zgadzamy się zwłaszcza z podejściem projektodawców do „karaniania” gmin za niewdrożenie postanowień dyrektywy, polegającym na przeniesieniu całkowitej odpowiedzialności za takie sytuacje na gminy, podczas gdy odpowiedzialność ta w rzeczywistości dotyczy państwa. Gminy są częścią państwa, ale nie mogą odpowiadać za jakość legislacji, za obiektywne, lokalne czynniki i uwarunkowania geologiczne itp.

Przedstawiciele miast podkreślają, że w obecnym kształcie ta regulacja jest bardzo szkodliwa dla gmin, ponieważ obciąża je odpowiedzialnością, nie dając żadnych narzędzi do wywiązania się z niej. Projekt zakłada np. wprowadzenie zmian w ustawie o pomocy społecznej (art. 4) polegających na poszerzeniu zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym o identyfikację osób wrażliwych i zmarginalizowanych grup osób bez dostępu lub o ograniczonym dostępie do wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i ustalanie przyczyny braku lub ograniczenia tego dostępu. Projektowany przepis nie precyzuje jednak, w jaki sposób ma następować identyfikacja tych osób.

Najważniejszy jednak argument na rzecz negatywnej opinii dotyczy niezgodności z art. 167 ust. 1 i 4 Konstytucji i ukonkretnieniem tych przepisów w art. 50 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych. Wynika z nich wprost, że projekty ustaw, których skutkiem – jak w tym przypadku – jest zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, wymaga określenia tych skutków oraz wskazania źródeł ich sfinansowania. W OSR projektu oszacowano, że koszty nakładane na gminy to kwota ok. 1,6 mld zł, sugerując, że samorządom przekazano środki na inwestycje w kanalizację i wodociągi, i że to właśnie one mają służyć realizacji celów wynikających z tej ustawy. Należy podkreślić, że:

- środki na inwestycje wodociągowo-kanalizacyjne otrzymały tylko **niektóre gminy**,
- projektowane zmiany spowodują **wzrost głównie wydatków bieżących**, a dotacji na zadania inwestycyjne nie można przeznaczyć na wydatki bieżące.

Obecna wersja projektu jest więc **niezgodna z prawem, a ponadto nie zapewni osiągnięcia zamierzonych celów**, zawartych w dyrektywie UE. Zarząd przekazuje w załączeniu liczne uwagi miast do przedłożonego projektu. Zarząd ponownie zaopiniuje projekt po rozpatrzeniu tych uwag przez projektodawców i uwzględnieniu niezbędnych poprawek i uzupełnień.

Olsztyn, 26 sierpnia 2022 r.

Za Zarząd

Zygmunt Frankiewicz
PREZES ZWIĄZKU